

Školský časopis
4 ZŠ PB

Štvorkoland

2. vydanie
Školský rok
2022/203

V TOMTO ČÍSLE NÁJDETE:

Úvodník

Najznámejšie objavy o učení	2
Jazykové okienko	4
Veľký pôst a zvyky našich predkov pred Veľkou nocou	5
Cestujeme po Patagónii	6
Čitateľská gramotnosť	8
Deň otvorených dverí	12
Omaloovánky	14

Školský rok sa nám rúti veľkou rýchlosťou. Ani sme sa nenazdali a už máme za sebou jarné prázdniny a pred sebou veľkonočné prázdniny. Želáme Vám, aby ste si oddýchli a načerpali sily na pokračovanie školského roka.

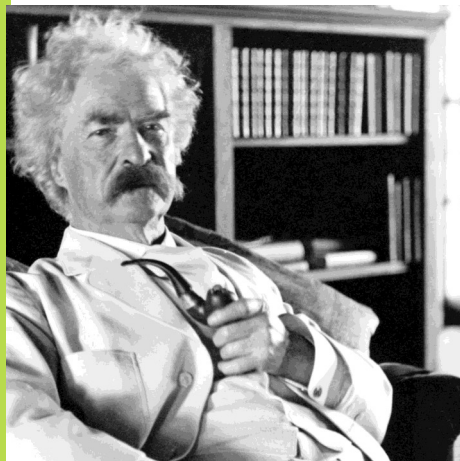
Vaša redakcia :)

Cítat k zamysleniu

„LOŽ PRECESTUJE
POL SVETA, ZATIAĽ
ČO PRAVDA SI LEN
ZAVÄZUJE ŠNÚRKY.“

- MARK TWAIN
americký spisovateľ,
satirik a humorista

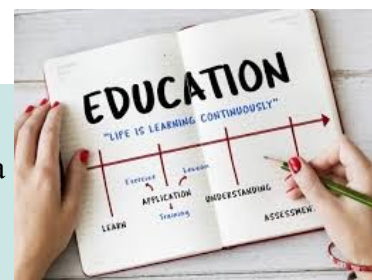
Patagónia

Najznámejšie objavy o učení

Keby sme sa žiakov opýtali, čo je to učenie a aké je, určite by nám mnohí odpovedali, že učenie je najnudnejšia činnosť, ktorú by hneď zrušili :D

Každopádne učenie je veľmi dôležitá súčasť nášho života, ktorej sa v podstate venujeme celý svoj život. Ak by sme si otvorili nejakú odbornú literatúru našli by sme v nej definíciu učenia, ktorá by znela asi takto: „*Učenie je nadobúdanie skúseností a utváranie jednotlivca počas jeho života. Je osobitným druhom ľudskej činnosti, v ktorej subjekt - dieťa alebo dospelý, vplyvom vonkajších podmienok a vlastnej motivácie mení seba a prostredie.*“

V oblasti učenia neustále prebieha výskum a my sa teraz pozrieme na najznámejšie objavy v tejto oblasti.

1. Viac informácií neznamená viac učenia

Mozog je schopný spracovať veľké množstvo informácií a zmyslových vstupov, ale nič sa nemá preháňať.

2. Mozog je vysoko dynamický orgán

Vedeli ste, že všetky naše znalosti sú uložené v neurónových sieťach, ktoré sú zakódované do podoby zhlukov medzi neurónmi. Tieto zhluky sme schopní ovplyvňovať. Môžeme ich posilňovať, oslabovať, budovať nové alebo môžu zaniknúť. Je to dynamický proces, ktorý je zvlášť prudký v mladosti a s rastúcim vekom sa spomaľuje.

3. Emócie ovplyvňujú schopnosť učiť sa

Celkový emočný stav jedinca môže mať veľký vplyv na to, ako dobre sa učí novým veciam. Stres, obavy alebo nepríjemný pocit môžu zvyšovať negatívne emócie a nechut' sa vzdelávať.

4. Chyby sú nevyhnutnou súčasťou učenia

Neúspech či zlyhanie nie je nič zlé, mal by sa stať prirodzenou súčasťou učenia.

5. Mozog potrebuje nové podnety

Vedci zistili, že nové podnety aktivujú dopamínový systém v mozgovom kmeni a vysielajú neurotransmitery na rôzne miesta celého mozgu. Dopamín je známy pre svoju zásadnú úlohu pri vzniku pocitu eufórie, ale súčasné výskumy poukazujú i na to, že tiež spôsobuje stav, že chce mozog poznať ešte viac.

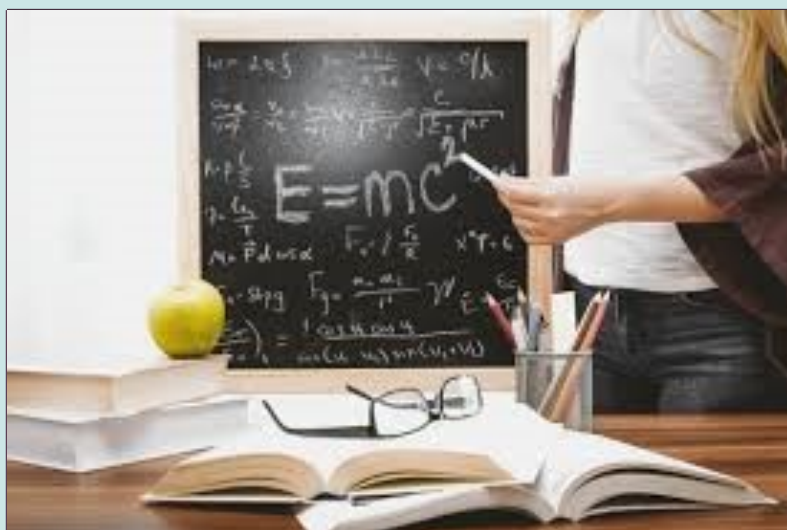
6. Mozog funguje na princípe „používaj to, lebo to stratíš“

Nepoužívané informácie sa často strácajú, pretože neurálne dráhy sa časom oslabujú.

8. Učenie je väčšinou sociálny proces

Zatiaľ čo niektorí vybraní jedinci sa môžu dobre učiť iba z kníh, väčšina ľudí k učeniu potrebuje aj sociálne prostredie. Už od detstva sa ľudia najčastejšie učia lepšie prostredníctvom spoločenských podnetov, vybavujú si a napodobňujú činnosti alebo slová iných osôb.

Socializácia má aj ďalšie výhody. Spolupráca s rovesníkmi ponúka študentom prístup k rôznorodému spektru zážitkov a vyžaduje použitie takmer všetkých zmyslov, čo vytvára väčšiu aktivitu v celom mozgu a zlepšuje dlhodobú pamäť.

Jazykové okienko

Ach tá naša slovenčina. Priznajme si, koľkí z nás sa s ňou potrápia každý deň. Rozmýšľame nad tým aké „ičko“, kde napísať. Prípadne sa zamýšľame nad tým, či je slovo správne napísané oddelene alebo spolu. Pozrime sa spoločne na niektoré problémové javy.

Tentokrát sa poďme pozrieť na to, **ako sa skloňujú zvieracie podstatné mená**. Priznajme sa to, že často sa trápime s tým, či napísať psy alebo psi. Tak ako je to teda správne? :)

Životné podstatné mená sa delia na osobné podstatné mená (označujú osoby, napr. *Ondrej, Talian, učiteľ*) a neosobné, čiže zvieracie podstatné mená (označujú zvieratá a živočíchy, napr. *lev, slon, chrobák, jašterica*). Zvieracie podstatné mená mužského rodu sa v jednotnom čísle skloňujú ako životné podstatné mená, kým v množnom čísle sa skloňujú ako neživotné podstatné mená, t. j. podľa vzoru *dub* alebo *stroj* na základe zakončenia. Výnimku predstavujú zvieracie podstatné mená *pes, vlk* a *vták*, pri ktorých sú v množnom čísle dvojtvary *psy/psi, vlky/vlci, vtáky/vtáci*. To znamená, že sa skloňujú ako neživotné podstatné mená podľa vzoru *dub*, napr. *čistokrvné psy, ohrada pre vlky, chovali vtáky*, alebo ako životné podstatné mená podľa vzoru *chlap*, napr. *strážni psi, silní vlci, krmivo pre vtákov*.

psi
alebo
psy?

ZDROJ: <https://jazykovaporadna.sme.sk/q/7307/>

Veľký pôst a zvyky našich predkov pred Veľkou nocou

Obdobie zábavy nám prednedávnom skončilo. Kresťanom na Popolcovú stredú začalo štyridsaťdňové pôstne obdobie pred Veľkou nocou. Tento deň sa nazýval aj ako Krivá streda alebo Škaredá. V tento deň bývalo zvykom, že sa pálili rôzne maňušky z minuloročnej Kvetnej nedele. Býva to vždy siedma streda pred Veľkou Nocou. Takto získaný popol sa používal počas bohoslužby, kedy kňaz potrel popolom čelo veriacich. Tento čas sa zároveň viaže ku koncu zabíjačiek. Samotné fašiangové oslavy (karnevaly či plesy) majú v sebe názov “carne-vale“, karneval, čo znamená rozlúčka s mäsom. Ľudia medzi sebou tradovali poveru, že kto jedol v tento deň mäso, nemal potom zdravý dobytok. Ale samotný pôst nemá súvis len s konzumáciou mäsa, ľudia by sa mali vzdať vecí, ktoré im uľahčujú život. Malo to súvis s tým, že fašiangové obdobie je spojené so zábavami a konzumáciou všetkého možného, najčastejšie to však boli jaternice, klobásy a rôzne koláčiky, pretože toto obdobie bolo typické zabíjačkami na dedinách. Teda už naši predkovia vedeli, že po bujarých fašiangových zabíjačkách, bálach a karnevaloch je dobré telo nechať trochu vydýchnuť.

V poslednú fašiangovú nedeľu sa symbolicky pochovávala basa a prišlo najdlhšie obdobie pôstu v roku, ktoré trvá až do Veľkonočnej nedele. Pôstna striedmosť a odriekanie v rôznych oblastiach života trvá 40 dní – výnimku tvoria len nedele, ktoré na pamiatku Ježišovho zmŕtvychvstania zostávajú vždy slávnostným dňom.

Pôst nemal len duchovný, ale aj zdravotný význam. Zásoby jedla vydržali dlhšie, ľudia vystriedali rôzne potraviny a telo sa pripravilo na ďalšie sviatky, ktoré boli opäť spájané s množstvom jedla - Veľkú noc. Mohli by nám byť dobrým príkladom do dnešnej doby, kedy nielen zabúdame na tradície, ale nakupujeme a konzumujeme vo veľkom všetko, čo nám príde do cesty. Skúsme si aspoň sčasti pripomenúť, čo znamenala pre našich predkov striedmosť a čo si vďaka nej v živote uvedomovali. Preto aj my môžeme vyskúšať namiesto jazdy autom ísť pešo. Ešte väčšia výzva by pre mnohých z nás bolo odoprieť si napríklad počítač, mobil či sociálne siete. Taký digitálny detox by nám určite neuškodil. Naopak možno by sme si viac začali všímať svoje okolo a každodenné krásy nášho života.

Zdroj: <https://dynastic.sk/velky-post-zvyky-nasich-predkov-pred-velkou-nocou/>

Cestujeme po Patagónii

Zrejme každý z nás už počul o Patagónii. Pre svoju nehostinnosť je známa aj ako raj pre dobrodruhov. Vedeli by ste ju však nájsť prstom na mape? V atlase sveta by ste si museli najskôr nájsť Južnú Ameriku. Nejde o konkrétny štát, pretože Patagónia označuje široké územie na juhu JA. Na severozápade ho ohraničujú Andy, na severe rieka Rio Colorado. Väčšina Patagónie patrí Argentíne, zvyšok Čile. Názov Patagónia pochádza zo slova patagon, ktorým Magalhães nazval miestnych obyvateľov, ktorých jeho expedícia pokladala za obrov. Dá sa rozdeliť do niekoľkých oblastí, napríklad Andskej, Atlantickej, centrálnej a Ohňovej zeme. Andská oblasť sa nachádza na hraniciach Argentíny a Chile v pohorí Andy. Táto oblasť sa vyznačuje horským terénom, vysokou vlhkosťou, chladom, hustými lesmi, jazerami, termálnymi prameňmi a hlavne ľadovcami. Atlantická oblasť sa nachádza na východnom pobreží Argentíny. Na severe sa nachádzajú teplé prúdy, no čím južnejšie idete, tým je voda chladnejšia a bohatšia na arktické zvieratá ako tučniaky, veľryby a mrože. V centrálnej časti sa nachádza takzvaná meseta, čo znamená náhorná plošina. Je to nehostinný kraj, kde máločo rastie. Na prériách žijú pôvodní obyvatelia Mapuče a len sever je ako tak obývaný. Posledná časť, takzvaný koniec sveta, La Tierra del Fuego, Ohňová zem, je súostrovie na samom juhu Južnej Ameriky. Je známa chladným podnebím a nenapodobiteľnou prírodou. Môžete tu lyžovať, sledovať divoké lamy alebo vystúpiť na ľadovec.

Najznámejšie turistické atrakcie Patagónie sú vodopády Iguazú a ľadovec Perito Moreno (Ohňová zem).

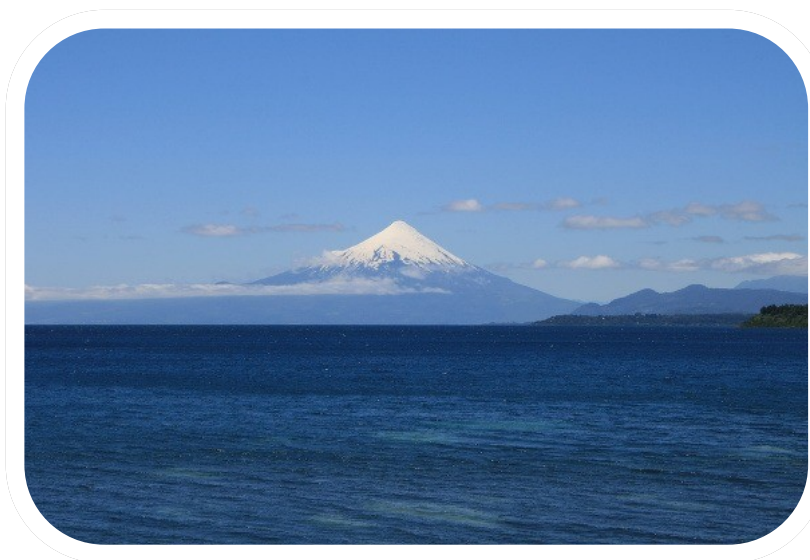

Zdroj:

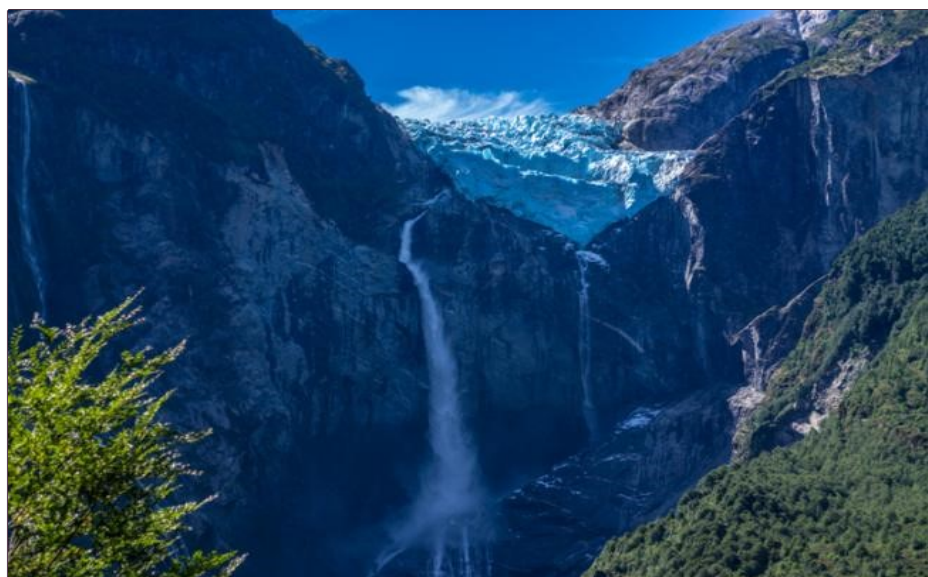
<https://dromedar.zoznam.sk/gl/150095/1136235/Patagonia#infopanel>

Perito Moreno, Patagónia

Puerto Varas, Patagónia

*V národnom parku Queulat.
Môžete obdivovať nádherný
vodopád ústiaci z Padovca. Čo
myslíte, nie je to láska na prvý
pohľad?*

ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ SYMBOLY VEĽKEJ NOCI

Baranček, bahniatka, kraslice, zajačik a kríž. Prečo boli pasované do tejto roly? Začnime kraslicami, ktoré poznajú všade vo svete. Sú najstarším symbolom a v podstate ide o pohanský znak, prostredníctvom ktorého sa víťala jar počas rôznych rituálnych obradov. Isté obdoby kraslíc sa našli aj v dejinách Číňanov a Egypt'anov. No farbenie vajíčok je najviac späté so slovanskými krajinami. V náboženskom zmysle symbolizuje znovuzrodenie, ale aj prepojenie Starého a Nového zákona. Kedysi sa kraslice farbili väčšinou na červeno, aby tak pripomínali Ježišovu krv a nikdy sa nemal'ovali na modro, pretože to charakterizovalo smútok. Bahniatka sú spätá iba s okolitými krajinami. Pôvodným symbolom Veľkej noci je totiž palmová ratolesť, ktorou víťali Ježiša po zmŕtvychvstaní, no keďže u nás tento strom nerastie, naším symbolom sa stali práve bahniatka. Zvolili sa kvôli aktuálnemu obdobiu, keď začínajú rásť a po ich posvätení majú pre rodinu ochranný charakter. Kríž sa stal symbolom z pochopiteľných dôvodov – kvôli ukrižovaniu Krista a používa sa iba v kresťanských rodinách. Baranček je symbolom Ježiša a taktiež upomienkou na jeho obeť. V Biblii symbolizuje tiež chudobných a pokorných ľudí, a preto sa zaradil i medzi znaky Veľkej noci. Zajačiky a taktiež iné mláďatka odkazujú na prichádzajúcu jar.

1. Z textu vyplýva tvrdenie, že:

- a) iba naším symbolom Veľkej noci je farbenie vajíčok
- b) palmovou ratolesťou víťali Ježiša po zmŕtvychvstaní
- c) zajačiky a iné mláďatka ochraňujú symbol jari
- d) kríž je pohanský znak a u nás symbolom prichádzajúcej jari

2. Nie je pravda, že:

- a) naším veľkonočným symbolom sa stali aj bahniatka
- b) pôvodným symbolom Veľkej noci je palmová ratolesť
- c) farbenie vajíčok je najviac späté so slovanskými krajinami
- d) baranček je upomienkou chudobných a pokorných ľudí

3. Najstarším symbolom Veľkej noci sú:

- a) bahniatka
- b) kríže
- c) kraslice
- d) palmy

4. Kríž symbolizuje:

- a) kresťanov
- b) znovuzrodenie
- d) Bibliu
- d) jar

5. Zakrúžkuj nepravdivé tvrdenie.

- a) Medzi veľkonočné symboly patrí baranček, bahniatka, kraslice, zajačik a kríž.
- b) Kríž sa stal symbolom Veľkej noci kvôli ukrižovaniu Krista.
- c) Posvätené bahniatka sú symbolom ochrany všetkých slovenských rodín.
- d) Farbenie vajíčok v náboženskom zmysle symbolizuje znovuzrodenie.

6. Ktoré tvrdenie o krasliciach vyplýva z textu?

- a) Pohania počas rôznych rituálnych obradov prostredníctvom kraslíc vítali jar.
- b) Kedysi sa kraslice farbili väčšinou na červeno, pretože to charakterizovalo smútok.
- c) Kraslice sa nikdy nemaľovali na modro, pretože to charakterizovalo Ježišovu krv.
- d) Kraslica prepojila symbol Starého a Nového zákona v rodinách.

7. Ktoré tvrdenie sa v texte nenachádza?

- a) Bahniatka sú naším symbolom Veľkej noci, lebo palmy u nás nerastú.
- b) Kedysi sa kraslice farbili väčšinou na červeno, aby tak pripomínali krv Ježiša .
- c) Bahniatka sú všade vo svete pôvodným symbolom zmŕtvychvstania Ježiša.
- d) Palmovú ratolesť u nás nahradili bahniatka.

Zdroj:

https://www.zborovna.sk/kniznica.php?action=show_version&id=234581

Udalosti na škole

Les nespí ani v zime

Vedeli ste, že stromy v zime bdejú? Ktoré zvieratko je polovičným spáčom a čo je hybernizácia? Toto a veľa zaujímavého sa dozvedeli naši prváci počas zážitkovej hodiny s Mgr. Veronikou Tvrdou z CVC v Považskej Bystrici.

Vyučovanie v maskách

Žiaci 1.B mali pred prázdninami netradičné vyučovanie v maskách. Počas dňa súťažili v družstvách vo vedomostných aj zábavných úlohách.

Finančná gramotnosť

To, že peniaze hýbu svetom dobre vieme a vedia to aj žiaci našej školy. V dňoch od 27.1 do 10.2 sme v spolupráci s Centrom voľného času Považská Bystrica zorganizovali interaktívny kurz o finančnej gramotnosti. Žiaci piateho až deviateho ročníka sa dozvedeli, ako sa v histórii vyvíjal spôsob platenia, a ako sme sa dostali z pradávneho výmenného obchodu až k dnešným kreditným kartám. Oboznámili sa taktiež s pojmami zlatý štandard, mena a výmenný kurz, na konkrétnych príkladoch mohli vidieť dôsledky inflácie a v závere kurzu sa dozvedeli, ako sa tlačia nové peniaze.

Pozvánka

Chemické pokusy

Hravá angličtina

Ping-pong

Základná škola

stred

4

požýva budúcich prváčikov, piatačikov, ale aj iných žiakov základných škôl a ich rodičov, ktorí sú zvedaví, čo sa deje na našej škole a ako to u nás vyzerá.

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ

13.apríla 2023 od 15,00 – 18,00 h.

Tešíme sa na Vás!

Zeleňá škola

Elektrotechnické
stavebnice

Florbal

Naše úspechy na súťažiach

Pytagoriáda

21.marca sa uskutočnilo okresné kolo Pytagoriády. V kategórii P3 bol úspešným riešiteľom Tomáško Minárik z 3.A, ktorý skončil na 5. mieste z 36 účastníkov. V kategórii P8 bola úspešná riešiteľka Karolínka Meszárošová z 8.A triedy, ktorá sa umiestnila na 4. mieste zo 41 účastníkov. Ďakujeme obidvom úspešným riešiteľom za reprezentáciu školy a tiež pani učiteľkám Mgr. Monike Kasagrandovej a Mgr. Anne Danižikovej za ich prípravu.

Matematický Klokan

V pondelok 27.3. 2023 sa uskutočnila súťaž Matematický klokan, ktorá je považovaná za najväčšiu medzinárodnú matematickú súťaž na svete. Každoročne sa do nej zapája niekoľko miliónov žiakov na celej zemeguli. Tento školský rok sme opäť prekonalí náš rekord, keď sa do súťaže zapojilo až 81 žiakov. Všetci sa s úlohami popasovali statočne a teraz už ostáva len počkať do 18. 4. 2023, kedy budú zverejnené výsledky.

Hviezdoslavov Kubín

Ďakujeme šikovným recitátorom Matejovi Ranincovi, Justíne Lacinovej, Dominikovi Boughey, Nine Valáškovej a Karolíne Kalinayovej, ktorí v utorok 14.3. reprezentovali našu školu v okresnom kole súťaže Hviezdoslavov Kubín. V širokej konkurencii sedemdesiatky detí z celého okresu sa podarilo druhákovi Matejovi Ranincovi obsadiť 3.miesto v prednese prózy a štvrtáčke Justíne Lacinovej 2.miesto v prednese poézie v I.kategórii, v III.kategórii sa presadila Karolína Kalinayová z 8.B, ktorá v prednese prózy získala tiež krásne 2.miesto. Srdečne blahoželáme k peknému úspechu a veríme, že vzťah k literatúre a umeleckému slovu budú v sebe deti rozvíjať nad'alej.

Omalovánky - antistresový zajačikovia

ZŠ Stred, PB

Redakcia školského časopisu: Mgr. Katarína

Janíková

[https://
zsstredpb.edupage.
org/](https://zsstredpb.edupage.org/)

• Vážení rodičia!

• *Opäť je možnosť prispieť čiastkou z Vašich daní na občianske združenie -
• rodičovské združenie našej školy. Prijaté príspevky vždy využívame na skvalitnenie
• prostredia a vyučovacieho procesu na škole. Ak je to možné, prispajte čiastkou z
• Vašich daní a pomôžte škole.*

Pred školou umiestnili tabuľu: „Vodiči pozor, neprejdite deti!”
Druhý deň tam niekto dopísal: “Počkajte si na učiteľa”.

Učiteľka sa pýta:

- Deti brali sme časovanie slovies. Budem sa vydávať. Aký je to čas?

Jožko odpovedá:

- Najvyšší!!!

Žiačik sa sťažuje rodičom:

- Ako mám veriť môjmu učiteľovi, keď tvrdí, že hodina má 45 minút!

